

Anhöriginvandring

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet motioner om anhöriginvandring från den allmänna motionstiden 2011. Motionerna tar upp frågor om bl.a. uppskjuten invandringssprövning, försörjningskrav och identitetskrav.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I ärendet finns nio reservationer (S, SD, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Anhöriginvandring	6
Uppskjuten invandringsprövning	8
Försörjningskrav	10
Identitetskrav m.m.	12
Reservationer	15
1. Anhöriginvandring, punkt 1 (SD)	15
2. Anhöriginvandring, punkt 1 (V)	15
3. Uppskjuten invandringsprövning, punkt 2 (SD)	16
4. Uppskjuten invandringsprövning, punkt 2 (V)	16
5. Försörjningskrav, punkt 3 (S)	17
6. Försörjningskrav, punkt 3 (SD)	18
7. Försörjningskrav, punkt 3 (V)	18
8. Identitetskrav m.m., punkt 4 (S)	19
9. Identitetskrav m.m., punkt 4 (V)	19
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	21

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anhöriginvandring

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sf229 av Anders Sellström och Annika Eclund (båda KD),
2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 20 och
21 samt
2011/12:Sf352 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 1, 4, 6 och
7.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

2. Uppskjuten invandringsprövning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sf201 av Christina Höj Larsen m.fl. (V),
2011/12:Sf226 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP),
2011/12:Sf273 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 2 och 3,
2011/12:Sf279 av Carina Ohlsson m.fl. (S) och
2011/12:Sf345 av Carina Herrstedt (SD).

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V)

3. Försörjningskrav

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 19,
2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 17 och
2011/12:Sf352 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 2, 3 och 5.

Reservation 5 (S)

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (V)

4. Identitetskrav m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sf204 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–3,
2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 40,
2011/12:Sf287 av Lars Johansson och Ann-Christin Ahlberg (båda S),
2011/12:Sf303 av Sara Karlsson m.fl. (S) och
2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 16.

Reservation 8 (S)

Reservation 9 (V)

Stockholm den 10 maj 2012

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (M), Mikael Cederbratt (M), Fredrik Lundh Sammeli (S), Lars-Arne Staxäng (M), Eva-Lena Jansson (S), Finn Bengtsson (M), Kurt Kvarnström (S), Ulf Nilsson (FP), Shadiye Heydari (S), Solveig Zander (C), Jasenko Omanovic (S), David Lång (SD), Annelie Karlsson (S), Eva Lohman (M), Magnus Ehrencrona (MP), Lars Gustafsson (KD) och Christina Høj Larsen (V).

Redogörelse för ärendet

Utskottet behandlar i detta betänkande 25 motionsyrkanden om anhöriginvandring som väckts under den allmänna motionstiden 2011.

En redovisning av motionsyrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Anhöriginvandring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om sista-länken-bestämelsen och om åtstramning av regelverket för anhöriginvandring. Jämför reservationerna 1 (SD) och 2 (V).

Gällande ordning

Uppehållstillstånd kan under vissa förutsättningar beviljas en utlänning som är anhörig till en person som är bosatt i eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige (s.k. anknytningsperson).

Uppehållstillstånd ska ges till en utlänning som är gift eller sambo med anknytningspersonen. Vidare ska uppehållstillstånd ges till en utlänning som är under 18 år och ogift om anknytningspersonen är hans eller hennes förälder eller anknytningspersonen är gift eller sambo med föräldern. Uppehållstillstånd ska även ges till en utlänning som är förälder till ett ogift barn som är flykting eller annan skyddsbehövande, om barnet vid ankomsten till Sverige var skilt från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller om barnet har lämnats ensamt efter ankomsten.

En utlänning som på något annat sätt än vad som redovisats ovan är nära anhörig till anknytningspersonen får ges uppehållstillstånd om han eller hon har ingått i samma hushåll som anknytningspersonen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet.

Enligt 5 kap. 18 § utlänningslagen (2005:716, UtlL) ska en utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte beviljas efter inresan. Detta gäller dock inte bl.a. anhöriginvandrare som har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att personen reser till ett annat land för att ge in ansökan där. Vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas konsekvenserna av att ett barn skiljs från sina föräldrar, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen hade gjorts före inresan.

Motionerna

Jimmie Åkesson m.fl. (SD) begär i partimotion 2011/12:Sf352 yrkandena 1, 4, 6 och 7 tillkännagivanden om att äkta makar och därmed jämställda personer som önskar återförenas med en make eller maka i Sverige båda

ska vara över 24 år gamla för att få uppehållstillstånd, att anknytningspersonen inte ska vara dömd för våld eller hot mot en partner de senaste tio åren, att parets samlade anknytning till Sverige ska vara större än till något annat land såvida inte personen i Sverige är svensk medborgare eller medborgare i ett annat EU- eller EES-land eller har bott i landet i minst 25 år samt att båda parterna undertecknar en anpassningsförklaring där de förbinder sig att delta i det svenska samhällslivet efter bästa förmåga och att följa svenska lagar och regler.

I kommittémotion 2011/12:Sf241 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) begärs i yrkande 20 att regeringen lägger fram förslag till ändring i utlänningslagen med förbättrade regler om anhöriginvandring, bl.a. när det gäller tillämpningen av 18-årsregeln för barn och sista-länken-bestämmelsen. I yrkande 21 begärs en lagändring så att undantag kan göras från huvudregeln om att en ansökan om uppehållstillstånd ska göras från utlandet, när utlänningen har barn i Sverige eller kvinnan i förhållandet är gravid.

I motion 2011/12:Sf229 av Anders Sellström och Annika Eclund (båda KD) begärs ett tillkännagivande om att återinföra sista-länken-bestämmelsen för äldre föräldrar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att personer som ingår i en s.k. kärnfamilj har en principiell rätt att få uppehållstillstånd. För övriga nära anhöriga ställs emellertid högre krav för familjeåterförening. Antingen krävs att det fanns en hushållsgemenskap och ett beroendeförhållande mellan släktingarna redan i hemlandet eller att det finns synnerliga skäl för uppehållstillstånd. Utskottet följer frågan fortsatt men finner inte skäl för riksdagen att nu göra något tillkännagivande om vidgade möjligheter till uppehållstillstånd för anhöriga utanför kärnfamiljen.

När det gäller tillämpningen av 18-årsregeln för barn vid anhöriginvandring har utskottet vid tidigare tillfällen, senast i betänkande 2010/11:SfU6, noterat att Migrationsverket ska ge förtur i ett ärende om en sökande som åberopar anknytning till en förälder kommer att hinna fylla 18 år innan ett beslut kan tas med normal handläggningstid.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Sf241 yrkande 20 och 2011/12:Sf229. Utskottet avstyrker även motion 2011/12:Sf241 yrkande 21.

Utskottet noterar att det i ett ärende om uppehållstillstånd på grund av anknytning för en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande ska särskilt beaktas om sökanden har gjort sig skyldig till brott. Utskottet motsätter sig yrkanden om särskilda åtgärder för att försvåra för anhöriga att återförenas. Utskottet anser därmed att riksdagen inte ska göra några tillkännagivanden med anledning av motion 2011/12:Sf352 yrkandena 1, 4, 6 och 7.

Uppskjuten invandringsprövning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. borttagande av den tvååriga prövotiden vid uppehållstillstånd på grund av anknytning. Jämför reservationerna 3 (SD) och 4 (V).

Gällande ordning

Enligt 5 kap. 3 § UtL ska uppehållstillstånd i anknytningsärenden ges till make och sambo.

Upphållstillstånd får också ges till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inga särskilda skäl talar mot att tillstånd ges (5 kap. 3 a § första stycket 1 UtL). Ett sådant uppehållstillstånd ska vid första beslutstillfället vara tidsbegränsat (5 kap. 8 § andra stycket UtL). Ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd får beviljas endast om förhållandet består. En utlänning som i dessa fall har haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i två år får ges ett permanent uppehållstillstånd.

Om det finns särskilda skäl får permanent uppehållstillstånd ges före tvåårsperiodens slut. Har ett förhållande upphört får uppehållstillstånd ändå ges, om 1) utlänningen har särskild anknytning till Sverige, 2) förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen, eller utlänningens barn, har utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, eller 3) andra starka skäl talar för att utlänningen ska ges fortsatt uppehållstillstånd (5 kap. 16 § UtL).

Motionerna

I motion 2011/12:Sf279 av Carina Ohlsson m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att en översyn ska göras av regelverket för uppehållstillstånd på grund av anknytning och den s.k. tvåårsregeln. Det finns enligt motionärerna skäl att slopa tvåårsregeln och i stället hitta andra bättre fungerande metoder för att kontrollera att anknytningsrelationen är seriös, att relationen har ingåtts av fri vilja och att övergrepp inte förekommer.

Gunvor G Ericson m.fl. (MP) begär i motion 2011/12:Sf226 ett tillkännagivande om en skärpning av lagstiftningen för att åstadkomma tydligare undantag till skydd för våldsutsatta personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd. Det ska vara möjligt för dessa personer att få uppehållstillstånd trots att relationen till anknytningspersonen har upphört.

Carina Herrstedt (SD) begär i motion 2011/12:Sf345 ett tillkännagivande om att samtliga fall av s.k. frumport måste avslås om anknytningspersonen har gjort sig skyldig till dokumenterad brottslighet.

Christina Høj Larsen m.fl. (V) begär i kommittémotion 2011/12:Sf201 en sådan ändring i utlänningslagen att invandrare som under den tvååriga prövotiden för permanent uppehållstillstånd i en anknytningsrelation har utsatts för våld eller kränkning inte får utvisas om de bryter upp från förhållandet.

I kommittémotion 2011/12:Sf273 av Eva Olofsson m.fl. (V) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att kvinnors skydd mot våld och sexuella övergrepp bör stå över hot om utvisning. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att kvinnor som medverkar i en brottsutredning om våldsbrott eller sexuella övergrepp ska beviljas tillfälligt uppehållstillstånd så länge förundersökningen eller domstolsprocessen pågår.

Utskottets ställningstagande

Efter riksdagens tillkännagivande (bet. 2005/06:SfU8, rskr. 2005/06:190) om en översyn av tillämpningen av bestämmelsen i utlänningslagen om att fortsatt uppehållstillstånd får ges när ett förhållande har upphört främst på grund av våld eller annan allvarlig kränkning, har utskottet vid ett flertal tillfällen påtalat att det är angeläget att lagstiftningen är utformad så att den ger ett skydd för kvinnor och barn (senast i bet. 2010/11:SfU6). Enligt utskottets uppfattning är det viktigt att ärenden om fortsatt uppehållstillstånd när ett förhållande har upphört främst på grund av våld eller annan allvarlig kränkning ges särskild uppmärksamhet. Av framför allt säkerhetsskäl finns det också en möjlighet att ge uppehållstillstånd trots att det förhållande som utgjorde grunden för anknytningen har upphört.

Migrationsverket har i regleringsbrevet för 2011 getts i uppdrag att lämna en redogörelse för tillämpningen av reglerna om fortsatt uppehållstillstånd även om relationen som ligger till grund för ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning har upphört. Av en redogörelse från den 19 december 2011 framgår att Migrationsverket under perioden 1 januari–31 oktober 2011 har granskat bestämmelsen om förlängt uppehållstillstånd då sökanden, eller sökandens barn, har utsatts för våld eller annan allvarlig kränkning. Av 44 ärenden bifölls ansökan på denna grund i 17 fall, medan ansökan avslogs eller bifölls på annan grund i 27 fall.

Utskottet kan konstatera att regeringen 2011 beslutade om kommittédirektiv för en utredning om kvinnor som utsätts för våld efter att ha beviljats uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning (dir. 2011:44). Utredningen har fått i uppdrag att kartlägga och analysera förekomsten och omfattningen av våld, hot och kränkningar samt att identifiera behov av insatser och föreslå hur insatserna kan förbättras när det gäller utländska kvinnor som har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till en man bosatt i Sverige. Utredningen ska redovisas senast den 6 juli 2012 och bör enligt utskottets mening avvaktas.

Med det anförda avstyrks motionerna 2011/12:Sf279, 2011/12:Sf226, 2011/12:Sf201 och 2011/12:Sf273 yrkande 2.

När det gäller yrkandet om att kvinnor som medverkar i en brottsutredning om våldsbrott eller sexuella övergrepp ska beviljas tillfälligt uppehållstillstånd så länge förundersökningen eller domstolsprocessen pågår, har utskottet erfarit att en person som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning regelmässigt får behålla detta under en pågående förundersökning eller domstolsprocess även om relationen har avbrutits. Med det anförda ser inte utskottet att det finns skäl att göra något tillkännagivande med anledning av motion 2011/12:Sf273 yrkande 3.

Beträffande motion 2011/12:Sf345 noterar utskottet att enligt familjeåterföreningsdirektivet (2003/86/EG) är uppehållstillstånd en rättighet för makar som vill återförenas. För makar som inte har sammanbott utomlands ska uppehållstillstånd med uppskjuten invandringssprövning således ges utan en seriositetsprövning. Inte heller ska det prövas om särskilda skäl talar emot att uppehållstillstånd ges. Utskottet avstyrker motionen.

Försörjningskrav

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. försörjningskrav vid anhöriginvandring.

Jämför reservationerna 5 (S), 6 (SD) och 7 (V).

Gällande ordning

Från den 15 april 2010 gäller ett försörjningskrav vid anhöriginvandring. Uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person får i vissa fall beviljas endast om den person som utlänningen åberopar anknytning till kan försörja sig och har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen (5 kap. 3 b § UtlL). Undantag gäller emellertid

- om anknytningspersonen är ett barn
- om sökanden är ett barn och den som barnet åberopar anknytning till är barnets förälder
- om barnets andra förälder ansöker om uppehållstillstånd tillsammans med barnet
- om anknytningspersonen är medborgare i Sverige, en annan EES-stat eller Schweiz
- om anknytningspersonen har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller som alternativt skyddsbehövande
- om anknytningspersonen har permanent uppehållstillstånd i Sverige och har vistats här med uppehållstillstånd för bosättning i minst fyra år
- om det finns särskilda skäl.

Motionerna

I kommittémotion 2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en noggrann uppföljning av kravet på försörjning vid anhöriginvandring.

Jimmie Åkesson m.fl. (SD) begär i partimotion 2011/12:Sf352 yrkandena 2, 3 och 5 tillkännagivanden om att äkta makar och därmed jämställda personer som önskar återförenas med en make eller maka i Sverige endast ska få uppehållstillstånd dels om personen i Sverige inte har mottagit försörjningsstöd under den tolv månadersperiod som föregår tidpunkten för ansökan, dels om anknytningspersonen påtar sig fullt försörjningsansvar under en femårsperiod för den person som önskar invandra och dessutom betalar en engångssumma motsvarande ett prisbasbelopp som ett bidrag till statens utgifter för makens eller makans svenskundervisning och övriga anpassningskostnader, dels om anknytningspersonen kan erbjuda en bostad av rimlig storlek.

I kommittémotion 2011/12:Sf241 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) begärs i yrkande 19 att regeringen lägger fram ett förslag till en ändring i utlänningslagen som innebär att försörjningskravet vid anhöriginvandring tas bort.

Utskottets ställningstagande

I samband med att utskottet behandlade regeringens proposition 2009/10: 77 Försörjningskrav vid anhöriginvandring poängterade utskottet betydelsen av möjligheten till familjeåterförening och vikten av att familjen hålls samlad och menade att försörjningskravet måste utformas på ett sådant sätt att det inte leder till orimliga konsekvenser för de berörda barnen och familjerna.

Från försörjningskravet undantas bl.a. barnfamiljer. Det ställs inte heller något försörjningskrav om anknytningspersonen har haft uppehållstillstånd för bosättning i Sverige i minst fyra år. Vidare har, mot bakgrund av att familjeåterföreningsdirektivet anger att försörjningskravet inte får omfatta flyktingar vid familjeåterförening med en make eller maka och underåriga barn, flyktingar och alternativt skyddsbehövande undantagits från försörjningskravet i utlänningslagen.

Utskottet noterar att det av Migrationsverkets årsredovisning för 2011 framgår att av ca 42 000 ansökningar om anhöriginvandring fick ca 200 personer avslag på grund av att försörjningskravet inte var uppfyllt.

Utskottet, som utgår från att regeringen noga följer frågan, konstaterar att det görs undantag från försörjningskravet bl.a. i ärenden som rör barn. Motionerna 2011/12:Sf311 yrkande 17 och 2011/12:Sf241 yrkande 19 avstyrks med det anförda. Utskottet avstyrker även motion 2011/12:Sf352 yrkandena 2, 3 och 5 om bl.a. utökat försörjningskrav.

Identitetskrav m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. kravet på styrkt identitet.

Jämför reservationerna 8 (S) och 9 (V).

Gällande ordning

Krav på styrkt identitet för uppehållstillstånd på grund av anknytning anges inte uttryckligen i utlänningslagen. En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska dock ha ett pass.

För flyktingar och statslösa får en särskild passhandling, ett resedokument, utfärdas av Migrationsverket för resor utanför Sverige (4 kap. 4 § UtL).

Regeringen får meddela föreskrifter om i vilka fall svenska myndigheter får utfärda pass för utlänningar. I utlänningsförordningen finns bestämmelser om vilka handlingar som godtas som pass. Vidare regleras i vilka fall Migrationsverket får utfärda främlingspass. Ett främlingspass kan inte utfärdas till en person som befinner sig i hemlandet.

Sedan 2006 finns möjligheten till dna-analys i anknytningsärenden där biologiskt släktskap inte kan styrkas på annat sätt (13 kap. 15–16 §§ UtL).

Motionerna

I kommittémotion 2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att kraven på identitetshandlingar bör ändras omedelbart så att familjer från Somalia inte hindras från att återförenas.

Lars Johansson och Ann-Christin Ahlberg (båda S) begär i motion 2011/12:Sf287 ett tillkännagivande om att regeringen omedelbart måste hantera frågan om hur asylrätten och möjligheten till återförening ska kunna vara såväl rättssäker som praktiskt möjlig för sökande från Somalia.

I motion 2011/12:Sf303 begär Sara Karlsson m.fl. (S) ett tillkännagivande om att se över och säkra somaliska familjers möjlighet att återförenas. Krav på handlingar som styrker anknytning kan utgöra ett hinder för familjeåterförening i Sverige.

I kommittémotion 2011/12:Sf204 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) begärs i yrkande 1 förslag till ändringar i utlänningslagen. Kravet på styrkt identitet som förutsättning för familjeåterförening bör tas bort. I yrkande 2 begärs att regeringen genomför ändringar i 2 kap. 12 § och 13 § andra stycket utlänningsförordningen. Motionärerna vill ta bort bristande passinnehav som hinder för familjeåterförening. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att föra in en bestämmelse om fri bevisprövning i utlänningslagen.

I kommittémotion 2011/12:Sf241 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) begärs i yrkande 40 ett tillkännagivande om att införa en bestämmelse i utlänningslagen om rätt att överklaga Migrationsverkets beslut om avslag på ansökan om främlingspass.

Utskottets ställningstagande

För den som ansöker om uppehållstillstånd och som befinner sig utanför Sverige är utgångspunkten att identiteten ska vara klarlagd. Praxis inom utlänningsrätten är att en persons identitet avser namn, födelsetid och som huvudregel medborgarskap. Höga krav ställs för dessa uppgifter, eftersom samhället har ett intresse av att motverka människohandel och irreguljär invandring och att förebygga olika typer av hot. Mot detta intresse står emellertid såväl intresset av att tillgodose enskilda familjemedlemmars rätt till återförening som hänsynen till barns bästa. Samtliga dessa skilda intressen är Sverige på grund av sina internationella åtaganden skyldigt att beakta. En utlänning kan klarlägga sin identitet genom en giltig passhandling eller en annan identitetshandling som har utfärdats av en behörig myndighet i hemlandet. I undantagsfall kan identiteten klarläggas vid en samlad bedömning, enligt principen om fri bevisprövning, även genom andra handlingar samt exempelvis vittnesuppgifter. Utskottet konstaterar att en möjlighet till dna-analys har införts i anknytningsärenden där släktskap inte kan styrkas på annat sätt. Även om en dna-analys således syftar till att klarlägga släktskap kan resultatet av analysen också vara relevant i identitetsfrågan.

Migrationsöverdomstolen har i en dom från den 18 januari 2012 (UM 10897-10) framhållit att det kan finnas skäl att i vissa situationer sänka beviskraven när det gäller identitet och göra en proportionalitetsbedömning mellan å ena sidan det allmänna intresset av säker utlänningskontroll och å andra sidan återförening av familjemedlemmar. I det aktuella fallet har domstolen vid proportionalitetsbedömningen ansett att det räcker med att identiteten har gjorts sannolik.

Utskottet noterar att det i ramöverenskommelsen om migration mellan regeringen och Miljöpartiet de gröna görs klart att det med utgångspunkt i principen om barnets bästa och rätten till familjeåterförening ska hittas en lösning på problematiken med kravet på pass och styrkt identitet i familjeåterföreningsfall.

Statsrådet Tobias Billström har i ett interpellationssvar den 24 april 2012 uttryckt att många av de problem som sökande som inte kan klarlägga sin identitet har mött får en lösning genom den senaste rättsutvecklingen. Hur man ska se på beviskravet när det gäller identitet för familjemedlemmar som inte kan påvisa släktskap genom dna-analys och som på grund av omständigheterna i hemlandet inte kan klarlägga sin identitet bör enligt statsrådet i första hand klargöras genom den fortsatta

rättsutvecklingen. Statsrådet tillade att han avsåg att följa den fortsatta rättsutvecklingen samt att det var möjligt att lagstiftningen kunde behöva kompletteras eller justeras beroende på utvecklingen av praxis framöver.

Med det anförda och då frågan är under övervägande saknas det enligt utskottet skäl att i nuläget föreslå ett tillkännagivande om förslag till ändringar i utlänningslagen. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:Sf311 yrkande 16, 2011/12:Sf287, 2011/12:Sf303 och 2011/12:Sf204 yrkandena 1–3. Utskottet avstyrker även motion 2011/12:Sf241 yrkande 40.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anhöriginvandring, punkt 1 (SD)

av David Lång (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sf352 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 1, 4, 6 och 7 samt avslår motionerna

2011/12:Sf229 av Anders Sellström och Annika Eclund (båda KD) och

2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 20 och 21.

Ställningstagande

För att minska samhällets invandringsrelaterade kostnader, risken för ökad segregation och förekomsten av arrangerade tvångsäktenskap bör regelskärpningar beträffande anhöriginvandring införas. För att få uppehållstillstånd på grund av anknytning bör en minimiålder på 24 år införas för att äkta makar och därmed jämställda personer ska få återförenas. Anknytningspersonen ska inte heller vara dömd för våld eller hot mot en partner de senaste 10 åren och parets samlade anknytning till Sverige ska vara större än till något annat land. En anpassningsförklaring ska också undertecknas av båda personerna.

2. Anhöriginvandring, punkt 1 (V)

av Christina Höj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 20 och 21, bifaller delvis motion

2011/12:Sf229 av Anders Sellström och Annika Eclund (båda KD) och

avslår motion

2011/12:Sf352 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 1, 4, 6 och 7.

Ställningstagande

Barn bör inte hindras att återförenas med sina föräldrar på grund av att de fyllt 18 år under tiden de väntar på beslut om uppehållstillstånd på grund av anknytning. Den s.k. sista-länken-bestämmelsen bör återinföras. Möjligheterna för äldre föräldrar att återförenas med vuxna barn måste förbättras och kravet på hushållsgemenskap bör därför tas bort. Undantag från huvudregeln, att uppehållstillstånd ska sökas från utlandet, bör göras så att uppehållstillstånd ska kunna beviljas när utlänningen har barn i Sverige eller kvinnan i förhållandet är gravid.

3. Uppskjuten invandringsprövning, punkt 2 (SD)

av David Lång (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sf345 av Carina Herrstedt (SD) och

avslår motionerna

2011/12:Sf201 av Christina Høj Larsen m.fl. (V),

2011/12:Sf226 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP),

2011/12:Sf273 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 2 och 3 samt

2011/12:Sf279 av Carina Ohlsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Som en del i arbetet mot mäns våld mot kvinnor bör det vid ansökan om uppehållstillstånd i s.k. nyetablerade relationer alltid ske en kontroll av dokumenterad brottslighet. Det finns oftast en kunskap och insikt om vilka män det handlar om när det gäller risken för att kvinnan och/eller hennes barn kan komma att fara illa. I samtliga fall av s.k. fruimport bör ansökan avslås.

4. Uppskjuten invandringsprövning, punkt 2 (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:Sf201 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) och 2011/12:Sf273 av Eva Olofsson m.fl. (V) yrkandena 2 och 3, bifaller delvis motionerna 2011/12:Sf226 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) och 2011/12:Sf279 av Carina Ohlsson m.fl. (S) samt avslår motion 2011/12:Sf345 av Carina Herrstedt (SD).

Ställningstagande

Utlänningslagen bör ändras så att den som under den tvååriga prövotiden för permanent uppehållstillstånd i en anknytningsrelation utsatts för våld eller kränkning, inte får utvisas. Regler till skydd mot våld och sexuella övergrepp av kvinnor bör överordnas hot om utvisning. Vidare bör kvinnor som medverkar i en brottutredning angående våldsbrott eller sexuella övergrepp beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd så länge förundersökningen eller domstolsprocessen pågår.

5. Försörjningskrav, punkt 3 (S)

av Fredrik Lundh Sammel (S), Eva-Lena Jansson (S), Kurt Kvarnström (S), Shadiye Heydari (S), Jasenko Omanovic (S) och Annelie Karlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 17 och avslår motionerna 2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 19 och 2011/12:Sf352 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 2, 3 och 5.

Ställningstagande

Försörjningskravet medför att människor känner en otrygghet i att inte veta om en återförening kan ske. Detta kan inverka kontraproduktivt på målen om ökad integration och delaktighet i arbetslivet. En noggrann uppföljning av försörjningskravet bör därför göras.

6. Försörjningskrav, punkt 3 (SD)

av David Lång (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sf352 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 2, 3 och 5 samt avslår motionerna

2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 19 och

2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 17.

Ställningstagande

För att äkta makar och därmed jämställda personer ska få uppehållstillstånd som anhöriginvandrare ska personen i Sverige inte ha mottagit försörjningsstöd under den tolv månaders period som föregår tidpunkten för ansökan, påta sig fullt försörjningsansvar under en femårsperiod för den part som önskar invandra och dessutom betala ett prisbasbelopp som ett bidrag till statens utgifter för makens eller makans svenskundervisning och övriga anpassningskostnader samt kunna erbjuda en bostad av rimlig storlek.

7. Försörjningskrav, punkt 3 (V)

av Christina Höj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 19 och avslår motionerna

2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 17 och

2011/12:Sf352 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 2, 3 och 5.

Ställningstagande

Trots att kritik riktades mot förslaget om försörjningskrav redan innan det infördes i utlänningslagen 2010 valde regeringen att gå vidare med ett genomförande. Regeringen bör återkomma med förslag om en ändring i utlänningslagen som innebär att försörjningskravet avskaffas.

8. Identitetskrav m.m., punkt 4 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Eva-Lena Jansson (S), Kurt Kvarnström (S), Shadiye Heydari (S), Jasenko Omanovic (S) och Annelie Karlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Sf287 av Lars Johansson och Ann-Christin Ahlberg (båda S),

2011/12:Sf303 av Sara Karlsson m.fl. (S) och

2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 16 och

avslår motionerna

2011/12:Sf204 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–3 och

2011/12:Sf241 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 40.

Ställningstagande

Bristfälliga identitetshandlingar har medfört stora problem för vissa grupper av anhöriginvandrare. Krav på styrkt identitet bör inte utgöra ett hinder för dessa personer att få uppehållstillstånd på grund av anknytning i Sverige. Särskilt bör barnens rätt att få återförenas med sina föräldrar skyndsamt säkerställas.

9. Identitetskrav m.m., punkt 4 (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Sf204 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–3 och

2011/12:Sf241 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 40 och

avslår motionerna

2011/12:Sf287 av Lars Johansson och Ann-Christin Ahlberg (båda S),

2011/12:Sf303 av Sara Karlsson m.fl. (S) och

2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 16.

Ställningstagande

Utlänningslagen bör ändras så att kravet på styrkt identitet tas bort i ärenden om uppehållstillstånd på grund av anknytning. I dessa ärenden bör även ett undantag göras från passkravet i utlänningslagen. En regel som

uttryckligen slår fast att fri bevisprövning gäller i utlänningsärenden bör införas i utlänningslagen. Likaså bör en bestämmelse införas om rätt att överklaga Migrationsverkets beslut om avslag på ansökan om främlingspass.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Sf201 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till en sådan ändring i utlänningslagen som anförs i motionen.

2011/12:Sf204 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till förändringar i utlänningslagen i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen begär att regeringen genomför förändringar av 2 kap. 12 § och 13 § andra stycket utlänningsförordningen i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att föra in i utlänningslagen en bestämmelse om fri bevisprövning.

2011/12:Sf226 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en skärpning av lagen för att åstadkomma tydligare undantag till skydd för våldsutsatta personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd.

2011/12:Sf229 av Anders Sellström och Annika Eclund (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra sista-länken-bestämmelsen för äldre föräldrar.

2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

19. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring av utlänningslagen att försörjningskravet vid anhöriginvandring tas bort.
20. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av utlänningslagen med förbättrade regler om anhöriginvandring i enlighet med vad som anförs i motionen.
21. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring för att undantag ska göras från huvudregeln om ansökan från utlandet när utlänningen har barn i Sverige eller kvinnan i förhållandet är gravid.

40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en bestämmelse i utlänningslagen om rätt att överklaga Migrationsverkets beslut om avslag på ansökan om främlingspass.

2011/12:Sf273 av Eva Olofsson m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnors skydd mot våld och sexuella övergrepp bör stå över hot om utvisning genom att överordnas utlänningslagen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnor som medverkar i en brottsutredning angående våldsbrott eller sexuella övergrepp ska beviljas tillfälligt uppehållstillstånd så länge förundersökningen eller domstolsprocessen pågår.

2011/12:Sf279 av Carina Ohlsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av regelverket för uppehållstillstånd på grund av anknytning och tvåårsregeln.

2011/12:Sf287 av Lars Johansson och Ann-Christin Ahlberg (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen omedelbart måste hantera frågan om hur asylrätten och möjligheten till återförening ska kunna vara såväl rättssäker som praktiskt möjlig för sökande från Somalia.

2011/12:Sf303 av Sara Karlsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över och säkra somaliska familjers möjlighet att återförenas.

2011/12:Sf311 av Tomas Eneroth m.fl. (S):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kraven på identitetshandlingar bör ändras omedelbart så att familjer från Somalia inte hindras att återförenas.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om försörjningskrav vid anhöriginvandring.

2011/12:Sf345 av Carina Herrstedt (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förebygga s.k. fruimport.

2011/12:Sf352 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att äkta makar och därmed jämställda personer som önskar återförenas med en make eller maka i Sverige båda ska vara över 24 år gamla för att få uppehållstillstånd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att äkta makar och därmed jämställda personer som önskar återförenas med en make eller maka i Sverige endast ska få uppehållstillstånd om personen i Sverige inte har mottagit försörjningsstöd under den tolv månadersperiod som föregår tidpunkten för ansökan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppehållstillstånd endast ska beviljas för äkta makar och därmed jämställda personer som önskar återförenas med en make eller maka i Sverige om denna påtar sig fullt försörjningsansvar under en femårsperiod för den part som önskar invandra och dessutom betalar en engångssumma, uppgående till ett prisbasbelopp, som ett bidrag till statens utgifter för maken eller makans svenskundervisning och övriga anpassningskostnader.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppehållstillstånd endast ska beviljas för äkta makar och därmed jämställda personer som önskar återförenas med en make eller maka i Sverige om denna inte är dömd för våld eller hot mot en partner de senaste tio åren.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppehållstillstånd endast ska beviljas för äkta makar och därmed jämställda personer som önskar återförenas med en make eller maka i Sverige om denna kan erbjuda en bostad av rimlig storlek.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppehållstillstånd endast ska beviljas för äkta makar och därmed jämställda personer som önskar återförenas med en make eller maka i Sverige om parets samlade anknytning till Sverige är större än till något annat land, såvida inte personen i Sverige är svensk medborgare eller medborgare i ett annat EU- eller EES-land eller har bott i landet i minst 25 år.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en person endast ska beviljas uppehållstillstånd i Sverige om han eller hon undertecknar en anpassningsförklaring där personen förbinder sig att delta i det svenska samhällslivet efter bästa förmåga och att följa svenska lagar och regler.